

Voksne lærlinger

– en nødvendig ressurs i rekrutteringen til faget?

Jeg erstatter spørsmålsteget med et utropsteget!
For svaret er ja!

Voksne er en uutnyttet ressurs!

Jeg vil i det følgende innlegget slå fast noen selvfølgeligheter for oss i bransjen, for andre utenfor er det kanskje ikke det. Jeg har noen betraktninger, noen spørsmål, noen forsøk på svar og forslag til forbedringer, og kanskje også et par vellykkede forslag til nytenking. Hensikten med dette er kort og godt å sette økt fokus på den langt på vei uutnyttede ressursen voksne er generelt! Og; hvor viktig det er med voksne lærlinger spesielt.

Voksne arbeidstakere vil vi ha!

Arbeidsgivere ønsker fremfor alt dyktige ansatte, men langsiktighet og lojalitet er like viktig. Voksne oppfyller oftere disse ønskene.

- Det er ingen snarvei for å bli dyktig, men voksne som vil, er mer villige til gjøre det det koster for bli det.
- Voksne vet at ting tar tid, og at langsiktig tankegang på de fleste områder gir størst uttelling.
- Lojalitet oppstår når man blir stolt på og satt pris på. Dette fører igjen til at man blir gitt tillit og ansvar, og mer ansvar resulterer ofte i høyere lønn. Arbeids- og livserfaring gir innsikt i å forstå slike mekanismer.

Det ene utelukker ikke det andre, og ungdom er vel og bra, men:

- Voksne som vil, er ofte bedre og mer lønnsomme arbeidstakere!
 - De krever, men vet også at man må yte.
 - De er mer motiverte, både i det nye utdanningsløpet, som lærlinger og senere som ansatte med Fagbrev.
 - De er mer selvstendige, og vet at mye er opp til en selv.
 - De er mer robuste med hensyn til motgang underveis.
 - De vet allerede forskjellen mellom skole og arbeid, og er mer realistiske i sine forventninger.
 - Med arbeids- og livserfaring kommer sikkerhet. Med sikkerhet kommer evnen og viljen til å ta ansvar – noe som er meget viktig i små bedrifter.

Hvem er de, disse voksne menneskene?

- Mange av dem er allerede hel- eller deltidsansatte i blomsterbutikker, og er veldig klare for å videreutdanne seg innen faget.
- Min påstand er at mange av dem tidligere har droppet ut fra den videregående skolen.
- Mange har tidligere tatt feil valg med hensyn til utdanning.
- De bor eller har bodd i feil del av landet da de gikk videregående – en diskusjon i seg selv, det om like utdanningsmuligheter i vårt langstrakte, grigrendte og sosialdemokratiske land.
- Mange er ganske enkelt blitt sent modne, og dermed først i voksen alder blitt klare til å ta riktige valg.
- De har fått en endret livs- og/eller familiesituasjon.

Hvor tar vi imot dem, hvor søker de informasjon?

- I første rekke er alt det som kan søkes frem på nettet. Generelt sett mye bra her! Et tankekors er imidlertid at slik informasjon er geografisk uavhengig, men det er ikke det sparsomme opplæringstilbudet.
 - Ville en felles side for hele bransjen og de som tilbyr utdanningen, være en trussel eller til fordel for alle parter? Helt klart bra for de som søker, men?
 - Er det noe som allerede eksisterer, og som kan utvides?
 - Interflora Norge / NBF har tenkt litt i disse baner, men er usikker på både nødvendigheten, og hva det ville kreve.
- Fylkenes fagopplæringskontorer. Jeg hører om veldig forskjellige erfaringer fra voksne som tar kontakt med disse kontorene, både med hensyn til kunnskap, vilje til å hjelpe, gi råd og til å tenke utenfor boksen.
 - Ville en landslinje på Veia være en løsning?
 - Kan modellen med hensyn til betaling av skoleplass fra hjemfylket endres for voksne? Altså den delen av dem som fremdeles har rett på videregående utdanning. Kan man gå enda lenger?
- Direkte kontakt med de videregående skolene med blomsterdekoratørlinjer (Vg2). Vanskelig å generalisere her, men jeg hører om velvillighet. Spesielt når klasser ikke er fylt opp.
- Bransjen; altså butikkene, ansatte og eiere får også henvendelser, men kvaliteten på tilbakemeldinger varierer. Som oftest har man ganske enkelt ikke svar – for det å holde seg oppdatert på dette området får forståelig nok ikke høy prioritet i en travel hverdag.
- Når vi snakker om bransjen i utvidet forstand, og inkluderer de som tilbyr utdanning til voksne, som f.eks. BLOK og Veia, er situasjonen mye bedre. Med andre ord stiger kvaliteten på informasjon med mer direkte økonomiske interesser. Ikke noe galt i det!
- Enda flere steder - Være der de voksne er! Men hvor er det?

Tilrettelegging

- Først og fremst må vi ta vare på de som allerede er inne i et løp.
 - Gjøre det mer lønnsomt for utdanningstilbydere og bedrifter å ha voksne hele løpet, og mindre lønnsomt hvis de faller fra under veis.
 - Kan det tas initiativ til en interesseorganisasjon for voksne under utdanning i håndverksfag? Finnes det en slik allerede, eller er det paraplyorganisasjoner som ønsker dette i tillegg?
- Jeg nevnte tidligere ufaglærte hel- eller deltidsansatte i blomsterbutikkene. Disse burde dernest prioriteres. Jeg er overbevist om at med et i større eller mindre grad skreddersydd og oversiktlig opplegg, med Fagbrev som mål - så vil mange gripe sjansen.
 - I første omgang bør en skisse/struktur som tar høyde for den erfaring man har om voksnes behov utarbeides, dernest bør alle landets blomsterbutikker kontaktes.
- Legge til rette for de som tar kontakt på egenhånd
 - Viktigste er selvfølgelig å gi raske og mest mulig individuelle tilbakemeldinger.
 - Det finnes kalkulatorer for lån og stipender, men kunne det lages noe for utdanning generelt, for håndverksfag spesielt – noe lignende som de man kunne bruke før valget for å finne sitt parti? Altså en automatisk utdanningsrådgiver.
 - Hadde man da for eksempel valgt vårt fag, kunne man fylt ut et knippe kriterier; som tidligere utdanning, yrkeserfaring, egen familie- og

- økonomiske situasjon, bosted osv. – og ut kunne det komme én eller flere anbefalinger, linker, telefonnumre, kontaktpersoner osv.
- I det siste nummeret av Personal og ledelse, står dette:
 - *Å bruke bilder av yrker er effektivt i yrkesveiledning. Metoden kan bidra til å hindre feil yrkesvalg og frafall i skolen. Særlig innen yrkesfag er resultatene gode. Billedkortene Jobpics er utviklet for Attføringsbedriftene og brukes blant annet av NAV for personer som trenger bistand til å komme ut i jobb. På de 183 kortene finner man bilder fra forskjellige yrker, og veilederen bruker disse i samtale med jobbsøkeren. Kortene viser typiske arbeidsoppgaver og dessuten også beslektede yrker som de kanskje ikke hadde tenkt på. Attføringsbedriftene har nå fått midler gjennom EUs program for fag- og yrkesopplæring for å spre Jobpics til andre europeiske land.*
 - Kanskje man kunne vise forskjellige arbeidsoppgaver innen vår bransje på slike kort?
 - Grunnene til at ungdom dropper ut av videregående skole er sikkert mange. For mange av dem, både de som valgte en teoretisk og praktisk retning, så er skolesystemet for dårlig tilpasset. I særlig grad gjelder det de som ikke er sterkest utrustet når det gjelder mottagelighet for teoretisk lærdom. Inntil systemet blir bedre spør jeg da om disse menneskene som etter hvert blir voksne og vi som bransje, skal lide for et system som ikke fungerer? Blir de og vi diskriminert? Jeg spør:
 - Hvorfor er det en tidsbegrensning på retten til videregående skole? Hvorfor kan man forspille denne retten, når grunnen til det kan være utenfor ens kontroll?
 - Det blir færre og færre videregående skoler som tilbyr Vg2 Blomsterdekoratør. Kan ikke alle voksne få rett til også å gå her? Ikke bare unntaksvis som nå? Det ville dessuten fylle opp de slunkne klassene – kanskje også ha egne klasser.

Mine hovedpoeng er

- Lik rett og like muligheter for alle!
 - Men, voksne som ønsker utdanning er ingen ensartet gruppe – for å kunne behandles likt bør de behandles ulikt. Og urett kan rettes opp.
 - Derfor bør individuell og rask behandling etterstrebes - kanskje kan noe av dette automatiseres.
- Vi i bransjen kan gjøre en god del, men store utfordringer og muligheter ligger utenfor vår kontroll, og handlingsrom.
 - Kanskje kan vi allikevel klare å vise de rette beslutningstakere at utdanning og tilrettelegging for voksne, som ønsker å utdanne seg på nytt (eller for den saks skyld ikke bare på nytt, men endelig vil det), og de som faktisk tar skrittet fullt ut - er samfunnsøkonomisk riktig å støtte opp om!
- Jeg er imidlertid allerede sikkert på at:
Voksne + utdanning + bransjen + tilrettelegging = lønnsomt og sant